

norsk barnevernlederorganisasjon – NOBO

Til

Barne-, likestillings- og
Inkluderingsdepartementet

Vi viser til utsendt høringsnotat av 20.10.14. og NOBO ønsker med dette å framlegge følgende synspunkter på forslaget om å utvide adgangen til å pålegge hjelpetiltak med hjemmel i Lov om barneverntjenester.

Bør adgangen til å pålegge hjelpetiltak utvides?:

NOBO støtter notatets grunnleggende syn om at barns rettigheter til hjelp bør styrkes. Gjennom dagens lovverk er foreldre gitt rett til å motsette seg hjelpetiltak som kunne hatt utviklingsfremmende effekt for barn i en utsatt posisjon. Foreldre kan i praksis misbruke sine rettigheter og forhindre at barn som lever under uakseptable og utviklingshemmende forhold får hensiktsmessig og tilgjengelig hjelp. NOBO mener at dette er til hinder for et effektivt barnevern.

NOBO mener at det i dag er for lite spillerom mellom de frivillige tiltakene og omsorgsovertakelse. NOBO mener imidlertid at barns rett til hjelp i de tilfeller hvor foreldre motsetter seg barneverntiltak, bør kunne løses tilfredsstillende gjennom lavere terskel for å pålegge hjelpetiltak og ved å åpne for at flere typer hjelpetiltak kan pålegges.

Kompenserende tiltak:

Når det gjelder kompenserende tiltak mener vi tiltak som støttekontakt, leksehjelp og besøkshjem ikke er de tiltakene det står om når man vurderer omsorgsovertakelse. NOBO mener at hverken støttekontakt, besøkshjem eller leksehjelp fører til at foreldrene omsorgskompetanse blir bedre. På den andre siden kan dette være tiltak som kan benyttes i sammenheng med andre endrende tiltak.

Omsorgsendrende tiltak:

NOBO vurderer at det å pålegge endringstiltak slik som foreldreveiledning eller lignende vil være utfordrende når familiene ikke er motivert for endring, men at det allikevel må bli gitt mulighet for dette. Videre mener vi at en del av befolkningen er bekymret for å ta imot tiltak fra barneverntjenesten ut fra feilaktige forventninger til tjenesten. NOBO vurderer at foreldreveiledning kan bidra til at man unngår omsorgssituasjoner som beskrevet i Lov om barneverntjenester § 4-12.

I notatet står det « De omsorgsendrende tiltak som anvendes skal være faglig og etisk forsvarlige og bygge på et allment akseptert og sikkert kunnskapsgrunnlag» Det foreslås fra NOBO at siste del av setningen strykes og at setningen blir som følger: «De omsorgsendrende tiltak som anvendes skal være faglig og etisk forsvarlige.» Dette på bakgrunn av at NOBO er skeptisk til en ensidig fokusering på evidensbaserte metoder og mener at dette kan utelukke mange gode tiltak.

Når det gjelder barneverntjenestens mulighet for å pålegge opphold på Senter for foreldre og barn mener NOBO at dette bør det åpnes opp for. Vi viser til Rambølls rapport for det samlede tilbudet til utsatte sped og småbarn og deres foreldre. I rapporten foreslås det at Sentre for foreldre og barn benyttes til utredning av barnets omsorgssituasjon. I lys av dette mener NOBO at også opphold på Senter for foreldre og barn bør kunne pålegges.

Kontrolltiltak:

Når det gjelder kontrolltiltak stiller NOBO seg bak notatets forslag til at meldeplikt og urinprøver skal kunne bli pålagt når det er nødvendig for å sikre barnet tilfredsstillende omsorg og hindre at en situasjon som beskrevet i barnevernloven § 4-12 skal oppstå.

Hvem skal kunne pålegge hjelpetiltak:

NOBO er enige med Raundalenutvalget om at pålegg om hjelpetiltak representerer alvorlige inngrep ovenfor foreldre og forutsetter betryggende saksbehandling hvor barn og foreldres rettsikkerhet ivaretas.

NOBO erfarer at ventetiden i Fylkesnemnda er lang slik den er i dag og tror at en lovendring fører til at flere saker fremmes. Ressursene som kreves i forbindelse med å fremme en slik sak, vil påvirke i hvilken grad det benyttes. Beslutning om pålagt hjelpetiltak må være mulig å beslutte uten ventetid av betydning. Pålegg om tiltak kan sies å være av inngripende karakter, likevel anser vi ikke at tyngden i dette inngrepet er vesensforskjellig fra beslutninger som idag fattes av barneverntjenesten. Dette gjelder utvidelse av en undersøkelse (fra 3 måneder til 6 mndr.) eller beslutning om å åpne ny undersøkelse 6 måneder etter at en familie har takket nei til tilbud om hjelpetiltak (og i prinsippet hver 6. måned deretter) Disse beslutningene er ikke engang gjenstand for klage fra den private part.

Når det gjelder hvem som skal kunne pålegge hjelpetiltak så mener NOBO at dette bør kunne løses slik som fylkesnemnda i dag foretar legalitetskontroll av vedtak etter barnevernloven § 4-6, 2 ledd og at vedtaket kan påklages til nemnda. Det kan da gjennomføres en klagebehandling i løpet av kort tid.

Dersom det besluttes at pålegg av hjelpetiltak skal avgjøres av fylkesnemnda, støtter NOBO notatet i at det bør settes en tidsfrist for fylkesnemndas saksbehandling og at det bør gis retningslinjer for en forenklet prosess.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Når det gjelder i hvilken grad en slik lovendring vil føre til merarbeid for kommunene så mener NOBO at høringsnotatet i for liten grad vektlegger hvor mye ekstra arbeid det vil medføre å fremlegge en sak for Fylkesnemnda for Sosiale saker. Videre mener vi at det medfører større ekstra kostander å fremlegge en sak for Fylkesnemnda enn det høringsnotatet legger til grunn.

Barneverntjenesten opplever at saker som skal behandles av fylkesnemnda er svært tidkrevende og økonomisk krevende i dag. Utgiftene knytter seg blant annet til saksbehandling, advokat og sakkyndig utredninger.

NOBO ønsker avslutningsvis å kommentere at det er mange gode vurderinger i notatet og at man støtter formålet med lovendringen som er å forbedre situasjonen til barnet og forebygge mer inngripende tiltak som omsorgsovertakelser.

